

Art: Processos oberts / Art: Open Processes. 4/8

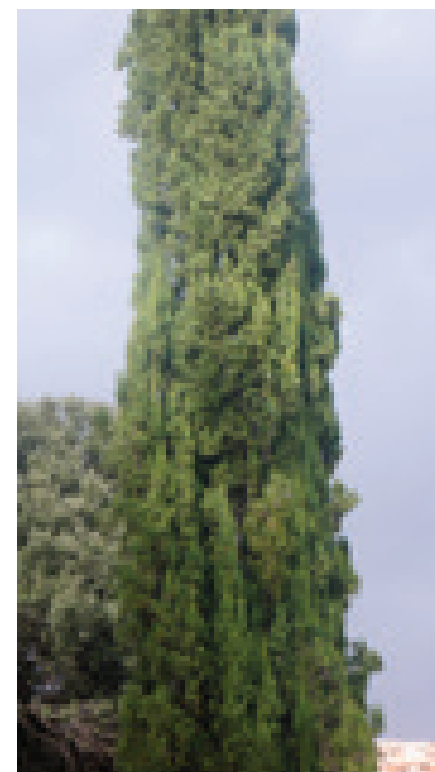
Àlex Nogué

42° NORD / 2° EST
42° NORTH / 2° EAST

© 2013 Pearson Education, Inc. All rights reserved.

42° NORD/ 2° EST

42° 6' 8" 2878"/ 2° 26' 26.868" són les coordenades geogràfiques de la zona a on hi ha un esvelt xiprer i una vella pomera que han posat de model per dues obres d'aquest projecte: *El xiprer i Pomera morint-se*¹, dos treballs de gran format fets a llapis que m'han dut a redescobrir el plaer del dibuix i el plaer del silenci en el dibuix. No podria pas sintetitzar aquesta idea millor que de la manera com ho fa David Pérez:

"Hi ha un silenci que sens cap mena de dubte és peculiar, és el silenci de les coses. Es tracta d'un silenci estrany. Estrany i seré. Tal vegada inexistent. La seva presència es detecta en objectes i estris, en habitacions i cortines, en aquest ginebró que apareix pel camí, en aquest lent passar de pàgina que llisca suau sobre l'àlbum de fotos. [...]

[...] Dèiem que aquest peculiar silenci –el silenci de les coses i dels objectes que dormen mentre son observats– ha anat perdent protagonisme en els darrers anys. I també influència. Degut a això, aquest silenci s'ha tornat irrecuperable. Totalment irrecuperable. I el que ara ens en queda és res, res o molt poc. Com a molt una ombra. El perfil d'un aroma. La petja de la boira. Y és que mai abans –no ho oblidem– cap cultura ha portat a terme un intent tan brutal d'ensordiment. D'abolició. De transformació del silenci en un incessant i monòton soroll. Homologat des dels "media". Avalat des de l'oracle catòdic. Un soroll impecable i etern. Sense matisos"².

És fàcil sentir aquest silenci dibuixant, l'activitat del dibuix t'hi porta. El dibuix té un innegable punt d'humilitat. Àdhuc en els casos que ha deixat d'esser un treball fet al marge i s'ha convertit en obra final, no pot dissimular la seva pobresa, ni la seva nuesa, la que permet connectar sense gaires entrebancs

42° NORTH/ 2° EAST

42° 6' 8" 2878"/ 2° 26' 26.868" are the geographical coordinates of the area where a slender cypress and an old apple tree stand that have served as the models for two of the works in this Project: *Xiprer (Cypress)* and *Pomera Morint-se (Apple Tree Dying)*¹, two large-scale works executed in pencil that have led me to rediscover the pleasure of drawing and the enjoyment of silence in drawing. I cannot capture a synthesis of this idea any better than has been done by David Pérez:

"There is no doubt at all that a particular silence is the silence of things. It is a strange silence. Strange and serene. Maybe non-existent. Its presence can be detected in objects and tools, in rooms and curtains, in this juniper bush growing by the wayside, in this slow turning of the page as it slides softly over the photograph album. (...)

(...) As we were saying, this particular silence –the silence of things and objects, that sleep while they are being observed– has attracted a decreasing amount of attention in recent years. Its influence is less. And so this silence has become irretrievable. Totally irretrievable. What is left of it now is nothing or almost nothing. A shadow at the most. The outline of an aroma. A footprint of the mist. Indeed, never before –let us not forget it– had any culture carried out such a brutal attempt to deafen itself. To abolish itself. To transform the silence into a ceaseless and monotonous noise. Regularized by the "media". Endorsed by the cathodic oracle. A noise that is impeccable and endless. Devoid of nuances"².

It is easy to feel this silence when you are drawing, the activity of drawing brings you to it. Drawing has an undeniable point of humility. Even when it has ceased to be an early stage and has become the final work, it cannot con-

amb alguna cosa essencial de l'autor si ets espectador, i amb alguna revelació sobre la teva singular manera de mirar si ets autor. No existeix cap altre mitjà tan simple, un tros de paper i un llapis son suficients per establir un vincle de reciprocitat entre l'interior i l'exterior.

Poques escenes quotidianes tan belles com la contemplació d'una persona absorta en el seu ofici, la ment i el cos finalment retrobats per mitjà d'un instrumental o d'un material. Poques situacions tan expectants com la de disposar de tota una tarda -amb perspectiva de continuïtat a la nit- sense destorbs, absent de preocupacions i escoltar el so d'un llapis lliscant sobre el paper. A poc a poc t'adones amb quina facilitat els artistes hem convertit en ofici una manera d'estar en el món. Acuitats per insensats reptes als quals no sabem donar una sortida, hem après a fer de les preguntes una resposta; d'un voler entendre, una perversió, i de l'art i la vida, una equació irresoluble.

Els plaers de les arts són íntims, i a vegades, no gaires, són també intensos. "El plaer del dibuix és el plaer de qui no reconèixer cap forma preconcebuda, de qui es troba al món com si la primera forma acabes d'identificar-se amb l'emoció del seu traç"³ El plaer del dibuix és extensible a totes les arts, és el plaer de la transformació física de les coses, és la tensió de la recerca en allò palpable, és el plaer vital a prop del diseg. El plaer de construir alguna cosa amb les mans, de manipular, de transformar els materials -o els dígits, tant se val-, per obtenir un objecte nou. Construir ens produeix una satisfacció que activa l'aventura creativa, aquesta "estranya activitat, barreja d'omnipotència (tot és possible) i d'impotència (res s'aconsegueix)"⁴. Reconèixer aquest plaer és un acte de resistència política, és, com el mateix art, una afirmació de la vida enfront dels que la intenten ofegar amb comentaris fets de termes saquejats que no

ceal its poverty and its nudity. This permits you to connect directly with some essential part of the author if you are the spectator, and with some revelation about your unique way of looking if you are the author. No other way can be so simple, a pencil and a piece of paper are enough to establish a reciprocal link between the interior and the exterior.

Few everyday scenes are as beautiful as the contemplation of a person absorbed in the exercise of their profession, the mind and the body coming together at last in the use of a tool or a material. Few situations are as full of promise as the availability of an entire afternoon –with a view to continuing into the night- without impediments, free of worries, to listen to the sound of a pencil sliding over the paper. Little by little one comes to understand the ease with which we artists have transformed a way of being in the world into a profession. Pursued by unreasonable challenges that we are unable to meet, we have learned to make questions into the answer; wanting to understand into a perversion; we have made art and life into an insoluble equation.

The pleasures of the arts are intimate and sometimes scarce; they are also intense. "The pleasure of drawing is the pleasure of someone who recognizes no preconceived forms, who looks upon the world around as if the first form had only just achieved identity with the emotion of the pencil stroke"³ The pleasure of drawing is extensible to all the arts, it is the pleasure of the physical transformation of things, it is the tension of research into what is palpable, it is the vital pleasure akin to desire. The pleasure of building something with one's hands, of handling and transforming the materials –or the digits, it comes down to the same thing–, to reach a new goal. To construct gives us a satisfaction that activates the creative adventure, this "strange

comprenen perquè mai els han viscut.

Per més que reconeguis una forma, el dibuix exigeix un procés d'identificació, no necessàriament d'identificació figurativa, però sí d'autoidentificació. Ens hi porten operacions mentals d'un ordre molt simple: la relació, la similitud, la comparança, la tipologia. I més simples encara: les mides, les proporcions, la posició, les distàncies, les proximitats, la llum, sobre tot la llum. Operar amb tot això és admetre aquest cos a cos que s'estableix entre el que dibuixa i el que es dibuixat, o entre el dibuix i el que el mira. Operar amb tot això requereix tenir consciència de la pròpia posició. Una posició que és mental, ideològica i emotiva; això fa que un dibuix, sigui sempre molt més que el que s'hi veu i, tractant-se d'un art fonamentat en la immediatesa, hi puguem captar alguna cosa més de l'estrictament visible:⁵ "És hivern. Sóc davant d'un arbre, fa fred, tot és adormit i quiet. Dibuixo l'arbre. Unes setmanes més tard: és hivern encara. S'ha escalfat una mica l'ambient i el dia ha guanyat uns minuts de llum, tot és adormit i quiet, però la saba ja és activa dintre de l'arbre. Dibuixo l'arbre".⁶

M'admira veure algú davant una obra d'art, imaginar la voràgina de pensaments i sentiments sustentats pel que veu. En art, res es pot produir fora del seu context, especialment del immediat, però també del referencial, de l'històric, del cultural, del social. Cap home és una illa.⁷ Aleshores a partir de la simplicitat inicial d'una obra qualsevol, fins i tot un insignificant dibuix, sense cap o amb ben poca modificació, tan sols per la nova direcció que ha decidit prendre, pot començar a fer preguntes i vincular referències, com aquest xiprer que ara jeu indiferent al desencaixement dels marcs que l'enquadren i "[...]dorm.// ara dorm.//dorm."⁸

activity that is a mixture of omnipotence (anything is possible) and impotence (nothing is achieved)"⁴. To recognize this pleasure is an act of political resistance, it is, like art itself, an affirmation of life as opposed to those who attempt to throttle it with commentaries based on plundered statements they are unable to understand because they have never had that type of experience.

However much you recognize a form, drawing requires a process of identification, not necessarily figurative identification but self-identification none the less. Mental operations of a very basic sort take us there: relationship, similarity, comparison, typology. And even simpler ones: dimensions, proportions, position, distance, vicinity and light, especially light. To function with all of this is to admit the hand-to-hand combat between the person drawing and that which is drawn, between the drawing and the person who looks. To function with all of this requires an awareness of one's own position. A position that is mental, ideological and emotional; this always makes a drawing be much more than meets the eye and, inasmuch as it is a fundamentally direct form of art, we will be able to perceive something more than what is strictly visible:⁵ "It is Winter. I am in front of a tree, it is cold, everything is dormant and still. I draw a tree. Some weeks later winter continues. The weather has warmed up a little and the days have gained a few minutes of light, everything is asleep and still, but the sap is already active inside the tree. I draw the tree".⁶

I am moved when I see someone in front of a work of art and I imagine the whirl of thoughts and feelings provoked by what they are seeing. In art nothing can occur outside of its context, especially its immediate context, but also its referential, historical, cultural and social context. No-one is an island.⁷ Thus, from the original simplicity of an artwork, even an insignificant drawing, with very little modification or none at all, simply by the new direction it has decided to take, can begin to ask questions and link up references, as

would this cypress tree, reclining here now, indifferent to the inaccurate corners of the frames that hold it "[...]sleep.//now sleep.// sleep."⁸

¹ Xiprer, 2008-2010. Llapis sobre paper, 4 peces de mesura total 229cm x 648 cm. Galeria Horizon, Colera, Girona / Galeria Esther Montoriol, Barcelona. *Pomera morint-se*, 2009. 10 peces de mesura total muntat: 356cm x 580 cm. Galeria Esther Montoriol, Barcelona.

² PÉREZ, David; *Malas artes: Experiencia estética y legitimación institucional*. Murcia: Cendeac, 2003. (Ad Hoc. Serie ensayo; 1) p. 118-119. ISBN 84-95815-28-1.

³ NANCY, Jean-Luc; *Le Plaisir au dessin*. Paris: Éditions Galilée, 2009, p. 43. ISBN 978-2-7186-0801-3

⁴ IRAZO, Pello; *Pliegue 12*. 2004 A: <http://www.opinarte.com/eventos/culturales/6/pliegues/> [Consulta: 30 juny 2005]

⁵ John Berger, la veu més sòlida en les darreres dècades pel que fa a la relació entre el dibuix i l'experiència vital, persegueix insistentment la idea de presència invisible: "Un acte de fe que consisteix en creure que el visible conté els més grans secrets, per tant estudiar-lo suposa el millor aprenentatge de com accedir a la presència que s'amaga darrera l'aparença, al que hi ha darrera una Madonna, un arbre, o simplement la llum que conté una pinzellada de vermell" BERGER, J; *Siempre bienvenidos*. Madrid: Huerga y Fierro editores, S.L. p. 149. ISBN 84-8374-449-X

⁶ Àlex Nogué. Text a la paret de la Galeria Ester Montoriol, Barcelona, 2009, inclòs en l'exposició *Pomera morint-se*.

⁷ La idea que el poeta John Donne (1572-1631) va expressar a *Meditació XVII* en referir-se a la interrelació entre totes les coses, i de manera especial entre els homes acaba amb aquestes paraules: "Cap home és una illa, la mort de qualsevol m'afecta perquè estic unit a la humanitat, per això no preguntis per a qui toquen a mort les campanes, toquen per a tu", paraules finals que donaren lloc al títol de la coneguda novel·la d'Ernest Hemingway. Dos dels vídeos més significatius de l'artista danès Jesper Just amb el títol *No man is an Island I i II* expressen una idea semblant. *Les illes no existeixen* és una adaptació del mateix concepte que donà títol a l'exposició d'Ester Baulida i Àlex Nogué. Fundació Valvi, Girona, 2011.

⁸ SUNYOL, V; *NO ON (rèquiem)*. Vic: Café Central/Eumo Editorial, 2008, (Jardins de Samarcanda, 47) p. 40. ISBN 978-84-9766-261-1

¹ Xiprer (Cypress), 2008-2010. Pencil on paper, 4 sheets, total size 229cm x 648 cm. Galeria Horizon, Colera, Girona / Galeria Esther Montoriol, Barcelona. *Pomera Morint-se* (Apple Tree Dying), 2009. 10 pieces, total assembled size: 356cm x 580 cm. Galeria Esther Montoriol, Barcelona.

² PÉREZ, David; *Malas artes: Experiencia estética y legitimación institucional*. Murcia: Cendeac, 2003. (Ad Hoc. Serie ensayo; 1) p. 118-119. ISBN 84-95815-28-1.

³ NANCY, Jean-Luc; *Le Plaisir au dessin*. Paris: Éditions Galilée, 2009, p. 43. ISBN 978-2-7186-0801-3

⁴ IRAZO, Pello; *Pliegue 12*. 2004 A: <http://www.opinarte.com/eventos/culturales/6/pliegues/> [Consulta: 30 juny 2005]

⁵ John Berger, is the most consistent voice in recent decades regarding the relationship between drawing and life experience, insistently pursuing the idea of invisible presence: "An act of faith that consists in believing that the greatest secrets are contained in what is visible, the study of which provides the best apprenticeship on how to get to the presence that is hidden behind the apparent, to what there is behind a Madonna, a tree, or merely the light contained in a brushstroke of red" BERGER, J; *Siempre bienvenidos*. Madrid: Huerga y Fierro editores, S.L. p. 149. ISBN 84-8374-449-X

⁶ Àlex Nogué. Text on the wall at Galeria Ester Montoriol, Barcelona, 2009, included in the exhibition *Pomera morint-se* (Apple tree dying).

⁷ The poet John Donne (1572-1631) in his *Meditation XVII*, speaking of the interrelation of all things, especially among men, summed up his ideas in the following words: "No man is an island, entire of itself; any man's death diminishes me, because I am involved in mankind, therefore never send to know for whom the bell tolls; it tolls for thee"; these words provided the title for the well-known novel by Ernest Hemingway. A similar idea is expressed in two of the most significant videos by Danish artist Jesper Just, entitled *No man is an Island 1 and 2*. The same concept was adapted by Ester Baulida and Àlex Nogué to provide the title for their exhibition *Les illes no existeixen* (Islands Do not Exist) at the Fundació Valvi, in Girona, 2011.

⁸ SUNYOL, V; *NO ON (rèquiem)*. Vic: Café Central/Eumo Editorial, 2008, (Jardins de Samarcanda, 47) p. 40. ISBN 978-84-9766-261-1

